

Algemeen

Nederlandsch Nieuws- en Advertentie-Blad.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, den 12 Mei.

Een Engelsch dagblad meldt, dat de Keizer van Oostenrijk den 5 Mei op reis moest gaan, om zich naar Berlijn te begeven, alwaar Z. M. den 12, een mondgesprek met den Keizer van Rusland en den Koning van Pruisen moest houden, wegens eenige zaken, welke op het congres van Weenen niet beslist waren.

— Men schrijft uit Weenen, dat de conferentien van het congres ten einde loopen, en de moeilijkheden ten aanzien van de redactie van de akte van sluiting, schijnen uit den weg geruimd te zijn.

ZAKEN VAN SPANJE.

Terwijl alles in dat Koninkrijk zich schikt naar de tegenwoordige orde van zaken, en de Koning meer en meer blijken geeft van deszelfs opregte gezindheid om zich te voegen naar den uitgedrukten wil des volks, van waar alle souverein gezag zijnen oorsprong neemt, heeft men met genoeg gezien een decreet van den 24 April, waarbij bevolen wordt, dat het volk, ten aanzien van deszelfs regten en pligten, openbaar zal onderzocht worden. Ten dien einde zullen de priesters alle zwaarteden, die de constitutie des rijks nitleggen; zij zal ook onderwezen worden in de lagere en hooge scholen.

— Brieven van Bayonne bevestigen de tijding van de ontvlugting van den Infant *Don Carlos*, broeder des Konings, uit Madrid.

FRANKRIJK.

Parijs, den 6 Mei.

De zitting van de Kamer der Gedeputeerden van dezen dag is allerbelangrijkst geweest. De heer *Laine* heeft daarin, uit naam van de Commissie, belast met het onderzoek der wet op de verkiezingen, rapport wegens dat ontwerp uitgebragt. Hij zegt in dat rapport, dat de Koning eene keuze moetende doen tusschen het gevoelen van hen, die de wet van den 5 Februarij 1817 wegens de verkiezingen en de kieskollegien, onveranderd wilden behouden, en van diegenen die daarin eenige wijzigingen verlangden, zich voor de meening der laatsten heeft verklaard. Z. M. heeft echter gemeend het eerste ontwerp dien aangaande te moeten terug nemen, om in deszelfs plaats het tegenwoordige te stellen, waarin geene schennis aan het Charter, volgens den rapporteur, wordt toegebragt, maar slechts eenige wijzigingen in de wet op de verkiezingen voorgedragen; wijzigingen welke hij zegt dat noodzakelijk waren voor het stelsel tot dus verre in werking.

Elke natie, zegt hij, heeft haar bijzonder stelsel van verkiezingen, en hij meent, dat aan Frankrijk voegt het stelsel dat thans wordt aangeboden; hij ontwikkeld dit denkbeeld, verklaart den geest van de artikelen van het ontwerp, en eindigt met te zeggen, dat hetzelfde noch den geest, noch de letter van het Charter schendt. Hij stelt derhalve, uit naam der Commissie deszelfs aanneming voor, met de veranderingen welke aan het einde der artikelen uitgedrukt zijn.

Naauwlijks had de heer *Laine* geëindigd, of eene menigte Gedeputeerden liepen naar het spreekgestel te om zich zoo voor als tegen het ontwerp te doen inschrijven. Daar ontstaat eene groote beweging in de zaal. Te midden van dezelve, besluit de Voorzitter tot het drukken en ronddeelen van het rapport. De Generaal *Foy* vraagt het woord. De beweging in de zaal vermeerderd en wordt luidruchtiger. De liberalen beijveren zich om eerst hunne namen te doen opteekenen om tegen het ontwerp te spreken. Slechts weinige *Ultra's* bieden zich aan om hetzelfde te verdedigen. De kalmte hersteld zijnde, vraagt de Generaal *Foy*, dat men met het rapport ook tevens drukke de lijst van alle kiezers, verdeeld bij kollegien en bij arrondissementen, alsmede de lijst der personen welke het meest in de belastingen betalen, en, eindelijk, dat de Kamer niet vroeger dan in de volgende week den dag der discussie *Bepale*, op dat men den tijd hebbe dit gewigtig onderwerp met rijp beraad te onderzoeken.

De Minister van Binnenlandsche Zaken verzet zich niet tegen het drukken der eerste lijst, maar zegt dat de tweede niet in zijne bureaux is.

De Generaal *Foy* blijft aandringen. » Wij naderen het tijdstip der privilegien." (Hier werd hij in de rede gevallen, door de Ministerelen, die roepen: *Ja! Ja!* en door de liberalen, die daarop antwoordden: *Ja! Ja!*) » Wij verlaten, zegt hij, de breedte grondstagen der gelijkheid, door het Charter en de Wet van den 5. Februarij daargesteld." enz.

De discussie wordt, onder de hevigste beweging, nog gedurende eenigen tijd voortgezet. Men twist over eene uitdrukking van den Gedeputeerde *Mechin*, of de Ministers dienaars van de Wet, dan van den Koning zijn. De Kamer besluit eindelijk dat de discussien op Maandag den 15 Mei eenen aanvang zullen nemen. 79 Gedeputeerden hebben zich doen inschrijven om tegen de wet te spreken; 34, om dezelve te verdedigen.

Eene gebeurtenis welke van het hoogste gewigt schijnt, heeft dezen nacht alhier plaats gehad.

De Graaf *Anglès*, Prefekt van politie, onderrigt zijnde, dat men voor dezen nacht eene nieuwe uitbarsting van kruid onder de vensters van H. K. H. de Hertogin van *Berry* gereed maakte, begaf zich te tien ure des avonds naar de Tuilerien bij den Marschalk *Macdonald*, dienstdoenden Major-Generaal, na de noodige maatregelen te hebben genomen om de boosdoenders op heeter daad te betrappen. Kwartier na middernacht, naderde in stilte, een persoon onder de vensters welke aan de straat de l'Echelle uitkomen, en leide daar een sterk toegebonden pak kruid, van twee tot drie pond, neder. Op het oogenblik, dat hij het wilde aansteken met een brandende cigaar, vielen eenige politie-bedienden op hem aan en namen hem in hechtenis. De Koninklijke garde kwam op het gerucht, hare hulp aanbieden. *Graviers*, dit is de naam van den persoon die het pak kruid heeft nedergelegd, in de wacht gebragt zijnde, riep uit: *ik ben verloren*, en was eenige oogenblikken buiten kennis. Tot zich zelve terug gekomen zijnde, noemde hij zich en zeide Officier-betalemeester in het vijfde regiment lansiers geweest te zijn, thans zonder post. Het is een klein mismaakt persoon. Men heeft nog

eene doos met twee dergelijke pakken kruid bij hem gevonden. Hij heeft in de Tuilerien, voor den Prefekt van politie, een verhoor ondergaan, hetwelk van één ure des nachts tot 'smorgens te zes ure geduurd heeft. De zaak is reeds in handen van den Prokureur des Konings. Des daags, zijn nog twee medepligtigen van *Gravier* gevat: de een is een gewezen postillon, met name *Bousson*; de andere is nog onbekend. Men aanziet dit alles als eene nieuwe poets der *Ultra's*.

Meugelwerk.

SCHAAK-MAT

Aan den ouden Adel, door den nieuwen.

Men bespeurt dikwijls, niet zonder medelijden, hoe de oude Adel op den nieuwen met verachting nederziet, waarvan de laatste zich doorgaans schadeloos stelt ten kosten van ons, burgerlieden, in wier belang het dus is betere wapenen te verschaffen.

Het zou niet reden voor ketterij van de ergste soort te houden zijn, wanneer men niet erkende dat de oorsprong van beiden geen andere is, dan belooning van *verdiensten*. Maar zoo dit waar is, dan is het tevens ontwijfelbaar, dat de onlangs *geachtelde* maar reden heeft zich daarop te verheffen, dan iemand wiens voorouders, vijf of zes honderd jaren geleden, die bewerking ondergaan hebben. De eerste eischt ontzag uit hoofde van eigene deugd; de ander om die zijner voorvaders, zonder de *sligtig* in aanmerking te nemen, welke die voorvaderlijke deugd, gedurende zoo vele eeuwen, moet ondergaan hebben; al mogt dan ook het geslacht, in al dien tijd, zelfs niet eenmaal *gecroiseerd* zijn, door eenen knappen koetsier of lijfknecht.

De spreuk van den nieuwen Adel kan dus met regt zijn: *deugd veradelt*; terwijl die, omgekeerd, voor den ouden beter zou passen, *adel verdaugdelijkt* (indien de heer *Siegenbeek* toeliet dat men zoo sprak).

Het schaadt den nieuwen edelman niet, zoo hij al eens verlegen mogt zijn, in de aanwijzing der *verdiensten* waardoor hij heeft opgehouden *noturier* te zijn. Het *diploma* wijst dien adel uit; en dit *diploma* kon hij, zonder *verdiensten*, met *geene* mogelijkheid hebben. Dit is het geval van den kroeghouder, die tot uithangbord gekozen had *de koe achter den dijk*: de koe was wel niet zichtbaar; dan, daar hij die eerst had doen schilderen, en daarover daarna den dijk, zoo was hij zeker van zijne zaak. Maar met den ouden Adel is het zoo klaar niet. Al zijn de voorouderlijke *verdiensten* zoo in 't oneindige deelbaar als de stof, kan men niet ontkennen dat het aandeel, hetwelk daarvan in het bloed omloopt van onzen tijdgenoot, na zoo vele honderd jaren, al zeer gering moet zijn, en al willen wij het *craiseren* niet in aanmerking nemen. Bij den onlangs *geachtelden* is alles kers-versch. Hij trekke dus den neus veilig op, niet alleen tegen het burgerlijk *Jan-hagel*, maar ook tegen hem die zijnen adel berekent van *Charlemagne*, of zelfs vroeger.

W A R E E E R.

(Medegedeeld artikel).

Hetgeen nimmer, voor zoo veel ons ten minste bekend is, aan eenen van der *Palm*, van *Hemert*, *Feith*, *Borger*, *Muntinghe* en andere voornamen Nederlandsche proza-schrijvers is ten deel gevallen, mogt onlangs aan den heer *Jacobus Schellema* gebeuren. Wij lezen in de dagbladen, dat Z. M. Keizer *Alexander*, die onder zijne overige voortreffelijke hoedanigheden misschien ook eene grondige kennis van den echten Nederduitschen schrijftant bezit, aan dezen onzen landgenoot, voor deszelfs werk *Rusland en de Nederlanden*, eenen diamanten ring ten geschenke heeft gegeven. Op blijken van eene *hooge onderscheiding* mogen zich ook nog, onder onze landgenooten, beroemen de heeren *Le Mayeur*, van Brussel, en *Kerkhoven*, van Maastricht. Wij spreken hier niet van den *prulschrijver*, die niet lang geleden, eenen eenvoudigen beleefdheids-brief van den Paus als een blijk van *onderscheiding* beschouwde, en als zoodanig in de nieuwspapieren deed plaatsen. Zal men nu uit die *hooge onderscheiding*, door de voornoemde Schrijvers genoten, moeten besluiten, dat hunne geschriften boven die van de heeren van der *Palm* en van *Hemert* te stellen, of daarmee ten minste gelijk te schatten zijn? Niemand, die, in het vak der fraaije letteren, onderscheid tusschen goed en middelmatig of slecht, tusschen waar en valsch vermaakt, en, om

een voorbeeld aan te halen, dat elk zal vatten, tusschen *Bilderdijk* en *Barbar*, weet te maken, zal hier in twijfel slaan. Hoezeer de heer *Schellema* ons ook moge binden dat wij zijn boek toch als een *blijvend* boek zouden beschouwen; welken glans hetzelfde ook aan *sommigen* moge toeschijnen ontleend te hebben uit het Vorstelijk geschenk aan deszelfs verzameelaar gegeven; wij voor ons gelooven niet dat hetzelfde ooit zoo lang zal *blijven* als de, niet door Vorstelijke geschenken, maar door de algemeene achting der Natie vereerde, werken, van de onsterfelijke Schrijvers hier boven door ons aangehaald.

Wij kennen eenen Vorst, die ten aanzien der boeken, aan denzelven ten geschenke aangeboden, doorgaans eenen gausch anderen weg inslaat, dan in dezen door Keizer *Alexander* is gekozen, en die ons voorkomt navolging te verdienen. Wanneer een middelmatig Schrijver (en huu getal is zeer groot) aan den Vorst een in fraai marokain leder gebonden boek, met eenen gepasten of ongepasten geleide-brief, toezendt, wordt deze toezending doorgaans met eenen eenvoudigen beleefdheids-brief beantwoord; of met het gescheuk eener zekere som uit 's Vorsten bijzondere kas, indien de zender (hetgeen in Nederland al dikwijls het lot der middelmatige Schrijvers is) zich in bekrompene omstandigheden bevindt. De boeken zelve worden uit 's Vorsten bijzondere bibliotheek al spoedig naar de algemeene lands bibliotheek gezonden, alwaar de schrijvers ze vervolgens zelve kunnen vinden, en de wezenlijke waarde leeren kennen, waarop zij door den Vorst geschat zijn geworden.

Deze Vorst heeft zeer verstandiglijk, ten aanzien van die soort van lastige lieden, tot stelregel aangenomen hetgeen een ander Vorst, die thans op eene steile, onvruchtbare rots, op den weg naar Java, huisvest, weleer in acht nam omtrent gevaarlijke lieden, die hem diensten bewezen, waarvoor zij niet gaarn te boek wilden staan: *De l'argent, à la bonne heure; mais des honneurs, jamais*. Wij moeten er bijvoegen, dat de Vorst die geene duurzame geschenken, noch bijzondere eer aan middelmatige schrijvers verkiest te geven, een Minister voor het vak der wetenschappen heeft, die uit eigen oogenziet en zelf oordeelt. Het verdient ook nog opmerking, dat het werk, waarvoor de heer *Schellema* een blijk van onderscheiding van *Rusland* heeft genoten, door den heer O., in uw Dagblad van den 26 Februarij, en vooral, met zoo veel klem van redenen, door den *Recensent der Recensenten*, in zijn nummer voor dezelfde maand, is berispt geworden, als een slecht geschreven en onbeduidend boek. Dan *Alexander*, noch deszelfs Ministers lezen waarschijnlijk uw Dagblad, even min als den *Recensent der Recensenten*. De heer *Schellema* heeft van de Nederduitsche Schrijvers misschien alleen die eer, en waarlijk wij benijden hem die niet. Wij zouden geene andere eer verlangen dan die welke ons door de algemeene stem der verstandigen werd geschonken; die eer is wel zoo veel waard als ridderkruisen of diamanten ringen, welke alleen waarde hebben voor menschen, die niet boven het middelmatige zich kunnen verheffen, voor Schrijvers die van innerlijke waarde ontbloot, van buiten, is het mogelijk, glans zoeken te verkrijgen, welke echter even weinig duurt als hunne voortbrengsels, waaraan de tijd en de goede smaak de plaats aanwijzen, die zij moeten bekleeden, hetzij in de bibliotheken der geleerden of in winkels der Kommerij- en Kaasverkoopers.

T

Lid van de Universiteit van Leiden.

Uit een oud Politiek Woordenboek.

NB: Men heeft onlangs, op het Kamper-eiland, in een ijzeren kist, het handschrift gevonden van een *Politiek Woordenboek*, hetwelk in vroegere jaren schijnt gestreeven of misschien wet grootendeels uit eene vreemde taal ontleend te zijn, aangezien verscheiden artikelen (en van dat slag hebben wij er ook eenige in het volgend *Uittrekzel* overgenomen) klaarblijkelijk geene de minste betrekking kunnen hebben met zaken van ons Land of van onzen leeftijd. — Hoe het ook zij, de eigenaar is voornemens dit werk in 2 boekdeelen in 8. te laten drukken, indien er zich een genoegzaam getal inteenaren aanbiedt: hij heeft ons derhalve aangezocht eenige staaltjes van het oud *Woordenboek* ter algemeene kennis te brengen, tenveinde eerste te beproeven of dit werk in den smaak van het hedendaagse lezend publiek nog zou vallen.

De uitgave zou te Leiden plaats hebben, onder het opzigt van een der uitmuntendste sieraden van ons gelatert Koninkrijk, die het boek met zijne aanmerkingen zoude verrijken; een man onder de eerste Reptsgeleerden en Staatslieden

van Europa zeker verre de kundigste in zijne oogen.

Wij twifelen niet of de lijst van inschrijving zal welhaast in de Alphabetische orde, even veel namen opleveren als er staatkundige woorden in het dikke boek op te zoeken zijn.

Abolitie. Een slag van deeg om vlekken uit de kleeren te doen.

Alliantie. (tractaat van *offensive* en *defensive*) Eene verbintenis uit kracht waarvan de partijen zeker kunnen zijn, bijstand te bekomen in alle gevallen, waarin zij dien niet noodig hebben.

Ambassadeur. Een zoo gemakkelijk als nuttig ambacht; hij die het bekleedt, liegt nooit, omdat hij zeker is nimmer geloof te zullen vinden.

Ambt-begeving. Een ongelukkig ambacht: men krijgt meer klanten, dan men gerijven kan; en die men geeft betalen met valsche munt.

Ambtehuur. Iemand die leeft op kosten van een ander, dien hij misschien weleens, bij gunstige gelegenheid, in het aangezicht spuwt.

Aristocraten. Honden die eerst vreedzaam aan één been kluiven, dan daarna over het beste beetje verschil krijgen, tot dat eens één humer, of ook wel een ander, die het gunstig tijdstip bedektelijk bespied heeft, zich van 't geheele been meester maakt, en er mede wegloopt.

Bannissementen (politieke). Onfeilbaar middel tot wederlegging van bewijzen waartoe men anders geen raad weet.

Commissie van bezuiniging. Eene bijeenkomst van personen, die, zoo aan dezelve niets anders wierd toegelegd dan hetgeen zij ter bezuiniging uitvonden, in sommige tijden noodwendig van honger zouden moeten ontkomen.

Domagoog. Een *entrepreneur* van een *marionetten*-spel, waarvan de beelden zich zoo kunstig, door bijna onzichtbare draaden, bewegen, dat zij in bewondering opgetogen schijnen, over hetgeen door den meester wordt voorgedragen. Wanneer eindelijk een draad toevallig breekt, en de poppen zich niet meer regelmatig bewegen, trapt de baas het geheele spel aan stukken, en de klucht is uit.

Despoot. Een man die zoo wijs is, dat hij alle anderen voor gek houdt.

Dieven. (Kleine en groote) De *eersten* zijn kooplieden in zavelstok; de anderen zijn heeren: de eendpaal van de *eersten* is, het Spinhuis; die van de anderen, eene Koets. De *eersten* hebben boven de anderen dit vooruit, dat zij doorgaans loon naar werker krijgen. *Vanne Collega's* in 't groot, zijn dikwerf zoo edelmoedig, dat zij zelfs zonder vergelding blijvende, zorg dragen dat de kleinen dubbeld loon krijgen.

Doodse schuld. Eene adsignatie op de eeuwigheid.

Druipers. (gebruik en misbruik van de vrijheid der) In den laatsten zin, een drankje uit de Apotheek, tot lozing van de gal: in den eersten zin, eene zedelijke kaak voor 't zedelijk *Jan-hagel*.

Hoveling. Eene Vorstelijke kwispedoor.

Inquisitie. Eene uitgeblazen kaars; de *Inquisiteur* is de geur van den waalm. Men zie het Woordenboek van de Spaansche taal.

Kamer der Pairs. De tijd zal wellicht komen dat men hierdoor, in sommige landen, niet anders zal verstaan dan een soort van kostbare papegaaijen, aan wie men niets kan leeren dan het woord *Ja*.

Minister zonder bepaald Departement. Een paard, hetwelk men in alle tuigen spant, ook waarvoor het niet deugt.

Ministeriele aanspraken. Als slaapmiddel, verre te verkiezen boven het *laudanum liquidum* of *opium*.

Nationale Vergadering. Bijeenkomst van de kern der Natie, om vliegen te vangen.

Negotiatie. (Jaanzijtsche aflossing met premie). Voer voor de vinke-baan.

Negotiatien. (Verbod van vreemde) Eene verregaande edelmoedigheid, ingevolge waarvan men het voordeel aan vreemden afstaat, 't welk men zelf behalen kon.

Neutraliteit. (Gewapende) Soms tijds de staart waarmee de paarden de vliegen verjagen; doch ook wel een stokje met stroop, om vliegen te lokken.

Openlijke Vergadering. Middel om zich te ontdoen van een *ge-usurpeerde reputatie*.

Oppositie. Poging om tegen den oven te gapen.

Pensioen. Een kussen, om uit te rusten van arbeid dien men niet gedaan heeft.

Politie. Doorgaans zoo scherpzinnig in het uitvinden van woelingen die niet bestaan, als stekeblind bij wezenlijke *complotten*; dikwijls zoo traag in het voorkomen van 't kwaad, als brandende om het uit-

telokken. — In alle geval, een overheerlijk middel; in handen van eenen *despoot*, om de uitwerkselen te ontdekken van zijne eigene dwingelandij.

Resumtie der notulen. Geschiedte tijd om een praatje met zijn' buurman te houden.

Revolutie. Een tang om kastanjes uit het vuur te halen; met die zonderlinge eigenschap, dat hij die het eerst de tang aanvat, zich doorgaans deerlijk brandt: die ze daarna in handen krijgt, tracht er gewoonlijk den eersten bezitter mede dood te slaan, zoo deze zich niet gemakkelijk laat weg-jagen, en eet de kastanjes op. — Soms tijds beteekent dit woord een hollende wagen, waarmede zij die er in gaan zitten, veeltijds armen en beenen breken, en nu en dan den nek.

Secret besluit. Een zoo eenvoudig als onfeilbaar middel; om rugtbaarheid aan eene zaak te geven, welke men vreest dat geheim zou blijven: — een boodschap aan den omroeper.

Secretaris. Een scherm, waar achter de baas kruipt, wanneer iemand in den winkel komt om werk te bestellen, waarvan de knecht meer kennis heeft dan de baas.

Traktaat van Koophandel. Een schaal met valsche gewigt.

Vice-President. Des Presidents juffrouw van gezelschap. In bedenkelijke gevallen, laat eene voorname Vrouw door hare juffrouw van gezelschap het spits afbijten.

Vorst. (de magtigste en de zwakste) De magtigste is, die de vleiery heeft overwonnen; de zwakste, die zich meer verstand toeschrijft dan aan de Raadslieden die hij niet afzet.

Ziekte. Een *parapluie* bij regenvlagen; eene schuilplaats bij hevige stormwinden; eene pleister voor wonden welke men niet heeft, doch zou kunnen krijgen.

Documenta Historica, etc. Geschiedkundige Gedenkstukken en Aanmerkingen over het bestuur van Holland; door Lodewijk Bonaparte, gewezen Koning van Holland. 3 Deelen in 8.º Prijs f 9:--

(4.º artikel).

De menigte merkwaardige zaken, welke wij in dit werk hebben aangetroffen, heeft ons verslag van hetzelfde eene grootere uitgestrektheid doen erlangen, dan wij ons in den beginne hadden voorgesteld. De overtuiging, intusschen, van onze lezers met diemededeeling nog niet verveeld te hebben, doet ons weder met lust de pen opvatten om nog het een en ander, voor hen, uit dat geschrift van onzen voorvorigen Koning aan te slippen.

Wij waren in ons vorig artikel tot bladz. 133 van het tweede deel gekomen. Van daar vatten wij nu weder den draad op. Wij ontdekken op deze en volgende bladzijde, en inzonderheid uit hetgeen voorkomt op bladz. 178, alwaar voor het eerst den naam van den heer van *Maanen* genoemd wordt, dat *Lodewijk* van dien *rechtsgeleerde* geen gebruik heeft willen maken, even min als van den heer *Kemper*, voor het werk der nieuwe wetboeken welke hij deed vervaardigen, en dat hij over den eerstgenoemden, in een zeker opzigt, vooral geen gunstiger oordeel veld, dan wij, en de Openbare Meening met ons, sedert lang gedaan hebben. Dan daar dit oordeel van den doorzigtigen Schrijver in een naauw verband staat met eene aanmerking, door den Schrijver der *vertraute Briefe* (1) gemaakt, wegens de reden der demissie van dien heer,

(1) *Vertraute Briefe, während eines Durchzugs durch einen Theil der Nördlichen Provinzen des Königreichs der Niederlande, im Sommer des Jahrs 1807. 3 boekdeelen in 8.º*

Van dat belangrijk werk, zijn, in 1819, meer dan 200 Exemplaren, in de Noordelijke Provincien des Koninkrijks, verkocht. Een omstandig verhaal der onderhandelingen die plaats hebben gehad, om de uitgave der reeds aangevangen Hollandsche vertaling van deze *brieven* te verhinderen, zou zeker het aardigste Hoofdstuk der Geschiedenis van den tegenwoordigen Boekhandel uitmaken. Verscheiden Boekverkoopers, in voornamelijk steden, waren te gelijk op het denkbeeld gekomen van deze vertaling te laten maken, maar hadden ook dadelijk daarvan afgezien: een ander had het bekomen zijne Burgemeesteren vertoond en de vertaling *aangekondigd*; hij is nooit met de zes eerste afgedrukte vellen, welke, volgens de wet, reeds lang moesten vertoond zijn, voor den dag gekomen. Eindelijk de Uitgever van het *Algemeen Nieuws- en Advertentie-Blad* tot die onderneming aangezocht zijnde, heeft geweigerd zich daarmee te belasten, uit geene andere beweegreden dan een louter en misschien te verre gaande gevoel van medelijden, voor vier of vijf ellendelingen, die door den Schrijver wat te streng door de spitsroede gejaagd worden.

wij hadden bijna bij vergissing, gezegd dien Staatsman, onder Koning Lodewijk, zullen wij misschien, vroeg of laat, in een afzonderlijk artikel, de gevoelens der beide Schrijvers nader doen kennen en trachten op te helderen. Wij zullen thans alleen zeggen, dat de regtsgeleerden, belast met het vervaardigen der Wetboeken voor het Koningrijk Holland, waren de heeren *Reuvers*, *Elout* en *Musschenbroek*, voor het lijfstraffelijk Wetboek; *van Genep*, *Scholten* en *Loke*, voor het burgerlijk Wetboek; *Farjon*, *Both*, *Hendriksen* en *Fokker*, voor de registerlijke organisatie. De heeren *Kemper* en *van Maanen* hadden destijds hun licht nog niet zoodanig voor de menschen doen schijnen, dat *Lodewijk* geloofde daarvan eenig nut te kunnen trekken. Hoe hij over deze bollen gedacht zoude hebben, als hem nu nog te doen stond hetgeen hij toen verrichtte, dit kunnen wij niet onderzoeken.

Op het einde van het jaar 1807, hadden er eenige veranderingen in het ministerie plaats. De Maarschalk *Verhuell* werd tot Ambassadeur te St. Petersburg benoemd. Op eene reis welke de Koning naar de Helder deed, had de Maarschalk de fransche, in plaats van de hollandsche vlag, op de forten doen ophoischen, zeggende dat het dezelfde was; en daardoor bracht hij den Koning in de noodzakelijkheid de fransche vlag te doen strijken, om er de Nationale in de plaats te stellen. *Lodewijk* zegt wijders van hem, „dat hij beter krijgsman dan ad- ministrateur was;” eene aanmerking welke ook zeer toepasselijk zoude zijn op eenen anderen Minister, die thans den opvolger van *Lodewijk* dient, en die den voormaligen Koning van Holland in eenen veel minderen rang gediend heeft.

Over den graaf *Dirk van Hogendorp*, destijds Minister van Oorlog, broeder van den Vaderlandlieveden *Gijsbert Karel*, laat zich *Lodewijk* aldus uit: „Het was een doordriftig man, wien men te laste legde, dat hij weinig gematigdheid en spaarzaamheid bezat; hij was niet meer op zijne plaats, in alle opzichten: hij werd als Ambassadeur naar Weenen gezonden en door den Staatsraad *Janssens*, gewezen Gouverneur van de Kaap de Goede Hoop, vervangen.”

De navolgende daadzaak, welke wij op bladz. 248 lezen, verstrekt niet weinig tot eer van het karakter des Konings; want *regtvaardigheid* is eene hoofddeugd bij alle menschen, maar inzonderheid bij de hoofden van eene Staat. In eene groote en moeilijke financiële discussie, welke te Utrecht plaats had, trachtte de Koning, in den Staatsraad, de waarheid te ontdekken, tusschen de klagten van vele ingezetenen aangaande de belasting van het personeel, en tusschen de gevorderde veranderingen, welke de financiële commissie van den Staatsraad weigerde. Na eene lange beraadslaging, vroeg de Koning het gevoelen van den Minister van Financien, die niet zeer duidelijk antwoordde. „Voor wien dan, eindelijk, zijt gij? vroeg hem de Koning. De Minister hernam: *Ik kan niet dan voor de Schatkist zijn.* De Koning over dit antwoord onwillekeuriglijk zijne verwondering hebbende doen blijken, vroeg de Minister: *En voor wien dan zoude Uwe Majesteit willen dat ik mij verklaarde?* „VOOR DE BILLIJKHEID, was het antwoord des Konings. Hij kende wel zijn belang, het belang der Kroon en het belang der Natie, die de billijkheid boven de belangen der Schatkist stelde: want want een Vorst naar billijkheid regeert, zal hij door de Natie bemind worden; en een Vorst die door zijne onderdanen bemind is, heeft niet te vrezen dat de Schatkist gebrek zal lijden. De liefde van het Volk is de sterkste kracht der Vorsten: zonder die liefde, die door billijkheid en regtvaardigheid wordt verworven, is alle kracht ijdel en wankelbaar. Spanje heeft, aan geheel Europa, van deze waarheid een treffend voorbeeld gegeven. Wij twijfelen niet of wij zullen, in onzen leeftijd, nog het geluk hebben, dat wij alle andere Vorsten zullen zien, vrij en ongedwongen, zonder staatkundige omwentelingen, zich schikken naar het verlangen der Natie

Aldus is de vertaling weggebleven. De nu overleden Schrijver, de edele *S. von L.*, zou nogtans, volgens aller gedachten, geen zwartigheid gemaakt hebben, zich voor den inhoud verantwoordelijk te stellen. — Wij hebben nog heden eene fransche vertaling der beste stukken in ons bezit. — Of die uittreksels eens het daglicht zullen zien, weten wij nog niet.

Voor het overige, wij zijn er verre af, die *Duitsche Brieven* in alle derzelve deelen goed te keuren. In vele opzichten verschillen onze staatkundige grondbeginselen hemelsbreed van de begrippen des Schrijvers, en wij denken niet even gunstig als hij, over zekere personen, die in zijn werk zeer hoog geprezen worden.

waarover zij geroepen zijn te regeren, (indien er nog ergens Vorsten waren, die aan dat verlangen niet hadden voldaan) zich aangenaam aan dezelve maken, en hare liefde verwerven door een verstandig en regtvaardig bestuur.

Men zal wijders in dit deel nog met genoeg lezen, hetgeen van 's Konings plegtige intrede te Amsterdam en de oprigting van het Koninklijk Instituut van Wetenschappen en Kunsten, gezegd wordt. Wij kunnen niet nalaten opmerken, dat de naam van den heer *van Maanen* zich hier niet bevindt onder de leden van het nieuw opgerigte Instituut. Wij weten den tijd zijner aanneming bij die geleerde maatschappij niet; maar het schijnt, dat *Lodewijk* niet veel gunstiger dan wij, over de letterkundige bekwaamheden van dezen heer, dacht. De tijd schijnt tot dus verre het zegel op dat oordeel gedrukt te hebben: want het zoude moeilijk zijn iets goeds van hem, in het wetenschappelijk vak, aan te halen; en voor middelmatige of zwakke talenten is het Nederlandsche Instituut niet opgerigt. Men heeft het *zuiveren* der grondvergaderingen nog niet vergeten: maar zoude het ook geoorloofd zijn te spreken van het *zuiveren* van het Instituut? Deze vraag mogen meer kundigen dan wij beslissen. Wij willen alleen herinneren, dat het tijdstip niet ongunstig zoude wezen, daar de *zuiveringen*, *les épurations*, zeggen onze Fransche naburen, thans zoo wat in de mode zijn. Er is op dit oogenblik veel questie van het *zuiveren* der grondvergaderingen of liever der kies-kollegien, in Frankrijk. Wanneer het eens bij ons Instituut daartoe mogt komen, zouden wij nog wel eenige andere *reformes* kunnen aanduiden.

Wij zouden gaarne nog iets zeggen van den titel van *Nationale Majesteit*, dien *Lodewijk* als den schoonsten en meest beduidenden titel beschouwde, welken immer een Koning kan hebben; van den merkwaardigen brief, dien *Napoleon*, den 27 Maart 1808, aan zijnen broeder *Lodewijk* schreef, om hem te kennen te geven, dat hij hem gaarn op den troon van Spanje zoude zien, en van het voortreffelijk weigerend antwoord van den Koning; maar plaatsgebrek verplicht ons heden, onze lezers dien aangaande, zoo wel als ten aanzien van vele andere merkwaardige zaken, naar het werk zelve te verwijzen. De woorden, in den brief van *Napoleon* voorkomende: *Het Klimaat van Holland is niet goed voor U, daarom hoop ik, dat land niet weder uit deszelfs puinhoopen verrijzen, bezwaan aan Lodewijk*, gelijk hij met zoo veel juistheid aanmerkt, op eene outegenzegelijke wijze, dat men hem op den troon van Holland had geplaatst om hem te verderven en tevens het land, waarover hij moest regeren.

(Nog een artikel hierna).

Advoertentien.

Met Permissie van de Edele Achtbare Heeren Burgemeesteren van 's Hage, zal in de *Haagsche-Kermis-week*, bij *L. HARING*, Kastelein in den *Zoeten-Instal*, even over de *Dennwegge-Brug*, op heden Zaterdag den 13 Mei, des avonds ten 10 Ureer gegeven worden: **DANSPARTIJ EN VAUXHAL**; zullende de Dans door eenen voornamen Dansmeester worden gedirigeerd. Zijn Locaal dat Nieuw, en Brilliant is ingerigt, en met een planken Vloer belegd is, zal fraai Verlicht zijn. Men zal er alle Ververschingen, en inzonderheid goede kwaliteiten Wijnen, kunnen bekomen.

De entree is voor een' Heer met of zonder Dame 22, en voor elke Dame daarenboven 11 stuivers. Ten twaalf uren zal er een **UITMUNTEND VUURWERK** worden afgestoken; recommerende hij zich in de gunst van het geëerd publiek; de promptste bediening verzekerende.

De Ondergeteekende **DUVAL DE MERCOURT** en **D. ABRAHAMS**, hebbe de Eer het Publiek te adverteren, dat zij op heden, krachtens Art. 1812 van het Burgerlijk Wetboek, hebben aangegaan eene *Particuliere* associatie, tot de uitoefening van de Steendrukkerij, en dat dit etablissement zal gevoerd worden onder den naam van **LITOGRAFIE ROYALE**, provisioneel gevestigd te 's Gravenhage, Lange Pooten, Wijk K, N.º 426.

's Gravenhage, 5 Mei 1820.

D. ABRAHAMS. DUVAL DE MERCOURT.
Lithographe du Roi.

SCHIEDAM, den 9 Mei.

Genever, de 30 Virtels, zonder Fust 7 2
Amsterdamsche Proef. 8 2
Zonder de Belasting.